

Cristian JURA

Sinteză. Norme juridice complementare O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

În materia combaterii discriminării, legea specială este reprezentată de O.G. nr. 137/2000¹ care a fost completată și modificată de mai multe ori. Conform dispozițiilor O.G. nr. 137/2000, garantul respectării principiului nediscriminării este Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării² (CNCD).

Legiuitorul a atribuit Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competențe în aplicarea altor norme decât cele prevăzute de O.G. nr. 137/2000 sau CNCD intervine în anumite domenii în care există deja o altă autoritate de reglementare.

Așadar, există mai multe categorii de norme complementare:

I. norme a căror nerespectare CNCD este chemat să o sancționeze, pe lângă O.G. nr. 137/2000:

1. Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați;
2. O.U.G. nr. 61/2008 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii;
3. Legea nr. 612/2002 pentru formularea unei declarații privind recunoașterea de către România a competenței Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale, în conformitate cu art. 14 din Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, la New York, la 21 decembrie 1965;
4. O.G. nr. 21/2007 privind instituții și companii de spectacole sau concerte, precum și desfășurarea activității de impresariat artistic.

II. domenii în care CNCD poate interveni chiar dacă există o altă autoritate de reglementare:

1. Legea nr. 504/2002 a audiovizualului;
2. O.U.G. nr. 67/2007 privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbați și femei în cadrul schemelor profesionale de securitate socială;
3. Legea nr. 4/2008 privind prevenirea și combaterea violenței cu ocazia competițiilor și a jocurilor sportive.

---

¹ Republicată în temeiul art. IV din Legea nr. 324/2006 pentru modificarea și completarea O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (M.Of. nr. 626 din 20 iulie 2006), dându-se textelor o nouă numerotare.

² Art. 16 din O.G. nr. 137/2000 prevede „Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, denumit în continuare *Consiliul*, este autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în conformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte”.

III. norme aflate în conflict pozitiv cu O.G. nr. 137/2000:

O.U.G. nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii.

IV. norme a căror încălcare CNCD nu o poate sancționa:

Legea nr. 148/2000 privind publicitatea.

I. Norme a căror nerespectare CNCD este chemat să le sancționeze

1. Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați

Legea nr. 202/2002 reglementează măsurile pentru promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați, în vederea eliminării tuturor formelor de discriminare bazate pe criteriul de sex, în toate sferele vieții publice din România. În sensul Legea nr. 202/2002, prin egalitate de șanse și de tratament între femei și bărbați se înțelege luarea în considerare a capacităților, nevoilor și aspirațiilor diferite ale persoanelor de sex masculin, respectiv feminin, și tratamentul egal al acestora³.

Măsurile pentru promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare bazate pe criteriul de sex se aplică în domeniul muncii, educației, sănătății, culturii și informării, politicii, participării la decizie, furnizării și accesului la bunuri și servicii, precum și în alte domenii reglementate prin legi speciale⁴.

Legea nr. 202/2002 face adăugiri substanțiale la atribuțiile Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării prevăzute de O.G. nr. 137/2000. Aceasta stabilește că CNCD va constata și sancționa contravențiile constând în încălcarea dispozițiilor art. 6 alin. (2)-(4) și ale art. 15-23 din Legea nr. 202/2002. Cu toate acestea, unele dintre aceste noi contravenții se circumscriu definițiilor generale prevăzute de O.G. nr. 137/2000, cum ar fi definiția generală a discriminării sau dispoziția de a discrimina.

În condițiile în care CNCD va constata o discriminare prevăzută de articolele menționate, va aplica un quantum al amenzii diferit de cel prevăzut de O.G. nr. 137/2000 – de la 1.500 lei la 15.000 lei.

Jurisprudență relevantă. Petenta, C.A., angajată la SC APA NOVA București SA, susține că, de la momentul întoarcerii din concediul de creștere a copilului, a fost supusă unui tratament ostil și unei hărțuiri morale din partea șefului ierarhic, fiindu-i încălcate dreptul la muncă și dreptul la condiții de muncă echitabile și satisfăcătoare, pe criteriu de sex și situație sau responsabilitate familială⁵.

Petenta precizează că a fost hărțuită moral de către reclamat prin mai multe modalități:

a) Intimidare:

- a fost eliminată din Comisia de cercetare disciplinară;
- a fost exclusă din cadrul Comisiei de Achiziții;

³ Conform art. 1 din Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, republicată (M.Of. nr. 150 din 1 martie 2007).

⁴ Conform art. 2 din Legea nr. 202/2002.

⁵ Vezi hotărârea Colegiului Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nr. 473/2011 pentru o analiză detaliată privind toate aspectele incidente în acest caz.

- nu i s-a permis să evalueze performanțele individuale și colective ale structurii subsumate serviciului pe care îl conducea, această atribuție fiind asumată în mod abuziv de către primul reclamat;

- nu a mai fost lăsată să gestioneze relațiile cu cabinetele de avocatură, colaboratori ai societății;

- nu este lăsată să analizeze contractele încheiate de către societate;

- nu este lăsată să formuleze răspunsuri către petenți.

b) Subminarea autorității profesionale:

- salariații au fost „sfătuiți” să evite să discute cu petenta problemele de serviciu ivite;

- unui subordonat ierarhic față de petentă i-au fost atribuite competențe ce revin superiorului său ierarhic.

c) Izolare:

- din momentul în care a fost declanșat demersul judiciar al soțului petentei, conducerea societății reclamate a încercat să întrerupă legăturile sale cu ceilalți colegi, prin îndepărtarea sa de la întreaga activitate a societății;

- angajații au fost manipulați, fiind avertizați să evite să intre în contact cu petenta, cu riscaarea propriului loc de muncă.

d) Tragerea pe linie moartă:

- i s-a restricționat accesul de la activitatea curentă a societății, prin izolarea de colegii săi, prin excluderea din toate comitetele constituite în cadrul societății.

Reclamații au invocat excepția necompetenței CNCD, în ceea ce privește discriminarea invocată de către petentă pe baza criteriului de sex, ce produce efectul unei hărțuiri prevăzută de Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de tratament între bărbați și femei, lege specială în domeniu (și aplicabilă în speță). Aceștia consideră că dispozițiile legii speciale trebuie să se aplice cu prioritate, iar constatarea și sancționarea contravențiilor la care face referire petenta sunt de competența inspectorilor de muncă din cadrul inspectoratelor teritoriale de muncă.

Colegiul Director, prin raportare la cele stipulate de petentă în sesizare și notele scrise ulterioare, precum și la legislația aplicabilă în domeniu, a decis respingerea excepției de necompetență invocată de către reclamați, întrucât situația în care se regăsește petenta, poate fi încadrată în art. 10 alin. (2) și (7) din Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de tratament între bărbați și femei. Faptele prevăzute prin aceste aliniate nu sunt stipulate în mod expres în art. 46 din Legea nr. 202/2002:

„(1) Constituie contravenții și se sancționează cu amendă contravențională de la 1.500 lei la 15.000 lei încălcarea dispozițiilor art. 6 alin. (2)-(4), art. 8, art. 9 alin. (1), art. 10 alin. (1) și (3), art. 11-14 și ale art. 15-23.

(2) Discriminarea bazată pe două sau mai multe criterii, constatată prin același proces-verbal, se sancționează potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (2) din O.G. nr. 2/2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Constatarea și sancționarea contravențiilor prevăzute de prezenta lege se fac de către:

a) inspectorii de muncă din cadrul inspectoratelor teritoriale de muncă, în cazul contravențiilor constând în încălcarea dispozițiilor art. 8, art. 9 alin. (1), art. 10 alin. (1) și (3), precum și ale art. 11-14;

b) Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, în cazul contravențiilor constând în încălcarea dispozițiilor art. 6 alin. (2)-(4), precum și ale art. 15-23”.

Astfel, întrucât pentru aceste fapte nu este prevăzută nicio sancțiune în legea specială în domeniu, anume Legea nr. 202/2002, precum și datorită complementarității celor 2 acte normative, Colegiul Director a decis că în speță nu este vorba de o faptă contravențională, ci despre un drept încălcat și, prin urmare, CNCD este competent în a analiza faptele descrise de către petentă prin sesizarea sa, având în vedere sfera de competență ca autoritate în materia respectării drepturilor și libertăților persoanei împotriva oricărui act care întrunește condițiile unei discriminări.

Luând act de susținerile contradictorii ale părților și obiectul plângerii, astfel cum este formulat, Colegiul a decis că se impune a stabili dacă prezenta speță urmează a fi analizată ca fiind incidentă unui eventual raport specific de muncă, sub aspectul subiecților corelativi unui asemenea raport și a consecințelor juridice ce decurg ori a incidenței unui eventual comportament nedorit care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv pe baza unui criteriu interzis (sex, respectiv situație sau responsabilitate familială) stipulat de legea în domeniul nediscriminării.

Noțiunea de *hărțuire* a fost introdusă explicit în legislația națională prin Legea nr. 27/2004 privind aprobarea O.G. nr. 77/2003 pentru modificarea și completarea O.G. nr. 137/2000. Noțiunea a fost tratată în mod special prin raportare la măsurile pentru promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați, în vederea eliminării tuturor formelor de discriminare bazate pe criteriul de sex, în toate sferele vieții publice din România [art. 4 lit. c) din Legea nr. 202/2002: „prin *hărțuire* se înțelege situația în care se manifestă un comportament nedorit, legat de sexul persoanei, având ca obiect sau ca efect lezarea demnității persoanei în cauză și crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor”].

În opinia Colegiului, forma de discriminare din dreptul comunitar, definită de legiuitorul european ca *hărțuire*, s-a transpus în legislația antidiscriminare în art. 2 alin. (5) din O.G. nr. 137/2000, republicată, și a fost reglementată în partea specială a legii, în Secțiunea a V-a, art. 15 prin care se asigură *in terminis* protecția dreptului la demnitate personală.

Datorită situației speciale în care se regăsește femeia în perioada anterioară momentului nașterii, precum și după momentul aducerii pe lume a copilului, în perioada alocată prin reglementările legale pentru creșterea și îngrijirea copilului, în Legea nr. 202/2002 s-au introdus prevederi speciale. În cauza analizată, Colegiul Director a analizat petiția având în vedere elementele constitutive ale unei fapte de discriminare care îmbracă două forme: discriminare directă și hărțuire. Colegiul Director a decis că, pe fond, faptele sesizate reprezintă discriminare directă potrivit art. 2 alin. (1) și art. 6 lit. b) din O.G. nr. 137/2000 și a sancționat SC APA NOVA București SA cu amendă contravențională în valoare de 4.000 lei, iar pe Directorul Direcției Juridice din cadrul SC APA NOVA București SA, P.T., cu amendă contravențională în valoare de 1.000 lei.

2. O.U.G. nr. 61/2008 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii⁶

Prin intermediul O.U.G. nr. 61/2008 se reglementează măsurile pentru aplicarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați, denumit în continuare *principiul egalității de tratament*, în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii.

⁶ M.Of. nr. 385 din 21 mai 2008. O.U.G. nr. 61/2008 a fost aprobată prin Legea nr. 62/2009.

Prin intermediul acestui act normativ, CNCD a dobândit competențe noi atât în ceea ce privește implementarea actului normativ⁷, cât și în ceea ce privește sancționarea unor fapte contravenționale ce derivă din acesta. Conform art. 9 alin. (2) din O.U.G. nr. 61/2008, „În cazul în care această sesizare/reclamație nu a fost rezolvată la nivelul furnizorului de bunuri și servicii prin conciliere, persoana care prezintă elemente de fapt, ce conduc la prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte bazate pe criteriul de sex privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, are dreptul să sesizeze CNCD și să introducă la instanța judecătorească competentă, în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința, potrivit dreptului comun, cerere împotriva autorului discriminării pentru despăgubiri materiale și/sau daune morale, precum și pentru înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii”.

Singura autoritate competentă să constate și să sancționeze contravențiile prevăzute de O.U.G. nr. 61/2008 este Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării. Doar că termenii *discriminare directă*, *discriminare indirectă*, *hărțuire* și *hărțuire sexuală* din cuprinsul O.U.G. nr. 61/2008 au înțelesul definit la art. 4 din Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați⁸. Și în acest caz, cuantumul amenzii este diferit de cel prevăzut de O.G. nr. 137/2000, respectiv de la 1.500 lei la 15.000 lei.

3. Legea nr. 612/2002 pentru formularea unei declarații privind recunoașterea de către România a competenței Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale, în conformitate cu art. 14 din Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială⁹

Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială a fost adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 21 decembrie 1965. România a aderat la această convenție prin Decretul nr. 345/1970¹⁰.

Convenția instituie un sistem de jurisdicțional privind primirea și examinarea de plângeri (comunicări) provenind de la persoane care se află în jurisdicția Statului român și care susțin că sunt victime ale încălcării de către România a vreunui dintre drepturile prevăzute în Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, care are două nivele:

- un nivel național;
- un nivel internațional.

În anul 2002, România a formulat o declarație privind recunoașterea competenței Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale de a primi și examina plângeri (comunicări) provenind de la persoane care se află în jurisdicția Statului român și care susțin că sunt victime ale încălcării de către România a vreunui dintre drepturile prevăzute în Convenție.

Articolul unic alin. (3) din Legea nr. 612/2002 prevede că organismul competent să primească și să examineze plângeri (comunicări) pe plan intern în România, în conformitate cu art. 14 parag. 2 din Convenție este Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, în timp ce competența pe plan internațional revine Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale.

⁷ A se vedea art. 8 alin. (1) și (2) din O.U.G. nr. 61/2008.

⁸ Conform art. 4 din O.U.G. nr. 61/2008.

⁹ Legea nr. 612/2002 (M.Of. nr. 851 din 26 noiembrie 2002).

¹⁰ Decretul nr. 345/1970 (B.Of. nr. 92 din 28 iulie 1970).

4. O.G. nr. 21/2007 privind instituții și companii de spectacole sau concerte, precum și desfășurarea activității de impresariat artistic¹¹

Această ordonanță stabilește, în mod expres, o derogare de la aplicarea O.G. nr. 137/2000. Art. 14 din O.G. nr. 21/2007 prevede că „Prin derogare de la prevederile art. 7 alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 48/2002, cu modificările și completările ulterioare, condiționarea ocupării unei funcții de specialitate artistică pe criterii de vârstă, sex ori calități fizice în instituțiile de spectacole sau concerte se face conform specificului și intereselor instituției și nu constituie contravenție”.

II. Domenii în care CNCD poate interveni chiar dacă există o altă autoritate de reglementare și sancționare

1. Legea nr. 504/2002 a audiovizualului

Domeniul de activitate al audiovizualului este reglementat de Legea nr. 504/2002¹², cu modificările și completările ulterioare. Conform acestei legi, Consiliul Național al Audiovizualului (CNA) are o serie de competențe în ceea ce privește combaterea discriminării.

Astfel, CNA are un rol important în fundamentarea și implementarea unor politici publice de combatere a discriminării privitoare la programele și comunicările comerciale audiovizuale difuzate de furnizorii de servicii media audiovizuale. Art. 88 enunță competența exclusivă a CNA în ceea ce privește supravegherea respectării Legii nr. 504/2002, controlul îndeplinirii obligațiilor ce derivă din legea amintită, precum și sancționarea încălcării prevederilor legii audiovizualului. Exercițarea activității de control prevăzute la art. 88 se realizează din oficiu, la cererea unei autorități publice, ca urmare a plângerii depuse de o persoană fizică sau juridică afectată în mod direct prin încălcarea prevederilor prezentei legi sau ca urmare a plângerii depuse de organizații neguvernamentale specializate în protejarea drepturilor omului, a drepturilor femeii și copilului.

Totuși, chiar dacă CNA are o competență exclusivă în ceea ce privește problematica audiovizualului, CNCD s-a pronunțat pe aspecte ce țin de afirmații făcute de unii invitați la emisiuni TV. Conflictul de competență dintre CNCD și CNA a fost soluționat printr-o decizie a Curții de Apel București din 2005 care susține că faptele de discriminare săvârșite de participanții la emisiuni vor fi analizate, constatate și sancționate de CNCD¹³.

Consiliul Național al Audiovizualului a solicitat CNCD puncte de vedere referitoare la conținutul anumitor emisiuni. Pe baza acestui punct de vedere, CNA a hotărât suspendarea emisiei unui post de televiziune.

Jurisprudență relevantă. În timpul emisiunii „Agentul VIP”, realizată de postul de televiziune Antena 2 din data de 27.04.2011, domnul G.B. a declarat printr-o intervenție

¹¹ M.Of. nr. 82 din 2 februarie 2007. O.G. nr. 21/2007 a fost aprobată prin Legea nr. 353/2007.

¹² M.Of. nr. 534 din 22 iulie 2002.

¹³ Pentru detalii, a se vedea Studiul „*Analiză de diagnostic a domeniului egalității de șanse și gen din România: probleme, nevoi, soluții europene*” realizat de Centrul pentru Resurse Juridice (http://www.stpne.ro/egalitate_de_sanse/alte_doc/studiu%20CRJ%20ESFB.pdf).

telefonică că „Dacă bărbatul înșală, femeia nu are voie să divorțeze. Dumnezeu a spus că bărbatul e bărbat și femeia curvă”.

Transcriptul intervenției:

G.B.: „...aș vrea să-i spun așa, ca să-i între bine în cap și la toate femeile, nu sunt adeptul înșelării, să înșeli... sunt adeptul să fii un om fidel... și țineți minte lucrurile astea, bărbatul care înșală este șmecher, iar femeia care înșală este curvă”.

C.B.: „Domnule B., femeile poate ne judecă în momentul în care spunem lucrurile astea, nu credeți?”

G.B.: „Știți de ce, domnule B.?”

C.B.: „Vă ascult”.

G.B.: „Pentru că bărbatul care înșală scoate pălăria, o scutură și pleacă și își face, cum ar veni, chiar nevoia. Femeia nu poate să zică îți dau 1.000 euro ca să faci sex cu mine, la un bărbat. Un bărbat poate să dea 1.000 euro la o femeie, face sex și pleacă. O femeie nu poate cumpăra un bărbat, o femeie trebuie să simtă, o femeie trebuie să strângă un bărbat în brațe. Și deci, asta este concluzia. Un bărbat care umblă cu 50 de femei, bine, nu mă refer chiar la unul căsătorit, mă refer la cei chiar necăsătoriți. Un bărbat e necăsătorit și are mai multe femei (52) e un bărbat deștept, un bărbat șmecher. O femeie care are 50 de bărbați este curvă. O femeie care își înșală bărbatul numai cu un singur bărbat este curvă. Un bărbat care își înșală nevasta cu o singură femeie este un accident sau dacă, cu mai multe, asta e... repet deci, nu sunt adept. Asta e situația ca să între în cap la toate femeile... orice femeie care înșală este curvă, orice bărbat care înșală este șmecher”.

C.B.: „Domnule B., am o ultimă întrebare înainte să-i ascult și pe invitații mei. Da, tocmai pentru că ați fost într-un loc în care ați fost foarte aproape de Dumnezeu. Dar oare Dumnezeu cum vede lucrurile astea?”

G.B.: „Dumnezeu cum vede lucrurile astea?”

C.B.: „Cine-i șmecher și cine-i curvă?”

G.B.: „Hai să-ți spun cum vede Dumnezeu. Dumnezeu spune că este păcat și nu face deosebire din punct de vedere al păcatului și la bărbat și la femeie, da? Dar fii atent, din punct de vedere al lui Dumnezeu, legea Lui. Un bărbat face păcat dacă înșală, dar femeia nu are motiv, deci nu-i dă o motivație și nu-i dă dreptul să se despartă de bărbat dacă înșală. Dar bărbatul e absolvit de vină, dacă se desparte de femeia care înșală și care de fapt este curvă, că eu îi spun la femeia care înșală curvă nu îi mai spun care înșală. Și să vă spun de ce. Singurul motiv pentru care un bărbat se poate desparti de o femeie este numai dacă este curvă. Dacă ea are un accident și nu mai are totul, ori rămâne chioară, fără picior, fără mână, ești obligat toată viața să o întreții pentru că ai ales-o și te duci cu ea până la moarte. Deci singurul motiv pentru care Dumnezeu îți dă voie să te desparti de o femeie, numai dacă este curvă, adică dacă înșală. Da? Iar dacă bărbatul înșală, Dumnezeu nu dă voie femeii ca să se despartă de bărbat. Deci... Dumnezeu spune că bărbatul e bărbat și femeia curvă. Da? Să fiți sănătoși și la revedere”.

Susținerea Consiliului Național al Audiovizualului. Consiliul Național al Audiovizualului a analizat reclamația Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, înregistrată cu nr. 5908/05.05.2011, în ședința publică din data de 12.05.2011.

Consiliul a decis să sancționeze postul Antena 2 cu somație publică pentru încălcarea prevederilor privind protecția demnității umane, întrucât, în cadrul unei emisiuni „Agentul VIP”

din 27 aprilie 2011, moderatorul a permis unuia dintre invitați să denigreze și să discrimineze femeile, la adresa cărora a folosit și un limbaj injurios.

Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării s-a pronunțat prin hotărârea nr. 261/2011. Colegiul Director a constatat că fapta constituie discriminare în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) coroborate cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările ulterioare, și potrivit art. 26 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 a sancționat reclamatul cu amendă în valoare de 2.000 lei.

Jurisprudență relevantă (1). Joi, 12.09.2002, la ora 17:10, postul OTV și-a întrerupt emisia în urma deciziei CNA. Consiliul National al Audiovizualului (CNA) a decis suspendarea licenței de emisie a postului OTV prin decizia nr. 94/2002. Consiliul a luat în discuție modalitatea de sancționare a postului OTV, în urma sesizărilor primite în legătură cu edițiile emisiunii „Dan Diaconescu în direct” din 31 iulie și 10 septembrie 2002. În opinia membrilor CNA, postul de televiziune OTV s-a făcut vinovat de încălcarea prevederilor art. 40 din Legea audiovizualului referitoare la interdicția de difuzare a programelor care conțin orice formă de incitare la ură pe considerente de rasă, religie sau sex și a deciziei nr. 80/2002 referitoare la respectarea demnității umane.

Decizia nr. 94/12.09.2002: „Articol unic. Se retrage licența de emisie nr. S-TV 31 din 27.03.2001, acordată SC FIRST MEDIA ADVERTISING SRL, pentru postul de televiziune prin satelit OMEGA TV (OTV) din București, pentru încălcarea repetată a prevederilor art. 40 și art. 3 alin. (1) și (2) din Legea nr. 504/2002 a audiovizualului și a prevederilor art. 12 alin. (1), (2) și (3) și art. 13 din decizia CNA nr. 80/2002”.

Din 5 aprilie 2004 postul de televiziune OTV a început să emită din nou.

Jurisprudență relevantă (2). Autosesizarea arată că reclamatul a făcut afirmații discriminatorii la adresa persoanelor de religie musulmană și a persoanelor provenind din țări arabe, în perioada 8-18.01.2012, încadrând astfel de fapte la art. 2 alin. (1), art. 2 alin. (4), art. 2 alin. (5) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000¹⁴.

Colegiul Director constată că, în fapt, reclamatul a declarat la data de 15.01.2012, pe postul GSP TV următoarele: „Am fost scârbit când am văzut că mii de români au ieșit în stradă ca să ia apărarea unui arab împotriva Președintelui Traian Băsescu. Chiar dacă ar fi greșit Băsescu, n-ai voie să iei apărarea unui arab! M-am uitat cu scârbă la televizor! Mi-e scârbă de românii care au ieșit în stradă! Arafat să se ducă la el în țară, la arabi, acolo! Cum să țin cu un arab împotriva președintelui țării mele? Să nu pună ministru arab în viața lor”.

Colegiul Director a hotărât că afirmația citată reprezintă discriminare conform art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000 și l-a sancționat pe reclamatul George Becali cu o amendă contravențională de 3.000 lei.

Jurisprudență relevantă (3). Reclamatul I.N. a declarat presei următoarele: „Știți ce aș fi făcut eu dacă eram Președintele României? I-aș fi trimis pe țigani în Harghita, că oricum acolo sunt foarte mulți maghiari și vreo 12 români. Le-aș crea condiții. În felul acesta s-ar schimba și componența etnică a zonei. Ceaușescu a greșit. Trebuia să facă în Harghita ce au făcut rușii în

¹⁴ A se vedea hotărârea Colegiului Director nr. 88/2012.

Basarabia”. Aceste afirmații au fost considerate discriminatorii la adresa comunității rome și a comunității maghiare din județul Harghita.

Reclamatul, cu ocazia audierii, a arătat că era în Paris, unde a văzut mulți cetățeni români cerșind, ceea ce l-a perturbat mult. În momentul în care presa l-a întrebat cu privire la acești cerșetori, reclamantul a arătat că Președintele Franței a procedat corect trimițând acasă infractorii. Afirmația conform căreia romii ar trebui duși în județul Harghita a fost făcută la insistențele presei, dar se referea nu la toți romii, ci la cei care comit infracțiuni. A menționat județul Harghita, ca parte a României, așa cum putea menționa, spre exemplu, și un alt județ, cum ar fi Botoșani.

Colegiul Director a Consiliului pentru Combaterea Discriminării a hotărât că afirmațiile citate reprezintă discriminare conform art. 2 alin. (1) și (5) coroborate cu art. 12 alin. (1) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 și l-a sancționat pe reclamatul I.N. cu o amendă de 600 lei.

2. O.U.G. nr. 67/2007¹⁵ privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbați și femei în cadrul schemelor profesionale de securitate socială¹⁶

În sensul O.U.G. nr. 67/2007, *principiul egalității de tratament* înseamnă lipsa oricărui tratament discriminatoriu, direct sau indirect, pe criteriul de sex, în special prin referirea la starea civilă sau familială, iar prin *tratament discriminatoriu* se înțelege orice excludere, restricție ori diferență de tratament, direct sau indirect, între femei și bărbați¹⁷.

Administratorii schemelor profesionale de securitate socială trebuie să respecte principiul egalității de tratament în procesul de furnizare a prestațiilor.

Un prim mecanism de control al aplicării acestei ordonanțe este stabilit în art. 10: „Autoritățile competente nu vor acorda autorizație, respectiv nu vor permite funcționarea schemelor profesionale de securitate socială care cuprind dispoziții contrare principiului egalității de tratament”. Întrebarea legitimă care apare este dacă autoritățile competente să acorde autorizație de funcționare au și competențele necesare în a constata dacă o schemă profesională de securitate socială este discriminatorie sau nu.

Persoanele care se consideră vătămate au două căi de atac la dispoziție: se pot adresa direct instanțelor judecătorești competente direct sau autorităților abilitate cu aplicarea și controlul aplicării legislației privind egalitatea de șanse și tratament între femei și bărbați¹⁸.

Art. 15 din O.U.G. nr. 67/2007 instituie mecanismul de protecție a persoanelor care se consideră vătămate. Astfel, înaintarea unei sesizări sau a unei reclamații la nivelul unității ori depunerea unei plângeri la instanțele judecătorești competente de către un salariat, în vederea aplicării prevederilor, nu poate constitui motiv pentru concedierea salariatului respectiv. Acest mecanism este similar celui prevăzut de art. 2 alin. (7) din O.G. nr. 137/2000: „Constituie victimizare și se sancționează contravențional conform prezentei ordonanțe orice tratament advers, venit ca reacție la o plângere sau acțiune în justiție cu privire la încălcarea principiului tratamentului egal și al nediscriminării”. Putem constata că art. 15 din O.U.G. nr. 67/2007

¹⁵ M.Of. nr. 443 din 29 iunie 2007.

¹⁶ Considerăm că O.U.G. nr. 67/2007 se încadrează în această categorie, având în vedere că ordonanța nu precizează în mod expres autoritatea responsabilă cu aplicarea acesteia.

¹⁷ Conform art. 2 lit. b) și c) din O.U.G. nr. 67/2007.

¹⁸ Conform art. 14 din O.U.G. nr. 67/2007.

protejează salariatul doar în cazul în care ar fi concediat, dar din jurisprudența CNCD se observă că există o gamă mai largă de forme pe care le poate îmbrăca un tratament advers.

Este de notat că O.U.G. nr. 67/2007 folosește definiții mai restrânse decât legile speciale din domeniul de referință, astfel și nu definește discriminarea directă sau indirectă. Art. 14 din O.U.G. nr. 67/2007 face o trimitere generală la autoritățile abilitate cu aplicarea și controlul legislației naționale privind egalitatea de șanse și tratament între femei și bărbați. Se poate deduce că trimiterea este făcută către autoritățile prevăzute de Legea nr. 202/2002, dar printre autoritățile responsabile cu aplicarea acestora se numără și Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării.

3. Legea nr. 4/2008 privind prevenirea și combaterea violenței cu ocazia competițiilor și a jocurilor sportive¹⁹

Conform dispozițiilor Legii nr. 4/2008, responsabilitatea asigurării ordinii publice și a siguranței este partajată între mai multe instituții. Astfel:

- menținerea ordinii publice pe traseele de deplasare către bazele sportive, în localități sau în afara acestora, până la limita exterioară zonei apropiate, se realizează în mod nemijlocit de către organele de poliție competente teritorial;

- asigurarea ordinii publice în zona apropiată și imediată a bazelor sportive și în alte locuri destinate desfășurării competițiilor și jocurilor sportive cu grad de risc se realizează în mod nemijlocit de către structurile de jandarmi competente teritorial;

- răspunderea pentru asigurarea măsurilor de ordine și siguranță în interiorul arenelor sportive revine organizatorului, care poate încheia în acest sens contracte de prestări de servicii, în condițiile legii, cu societăți specializate de protecție și pază.

Una dintre obligațiile organizatorilor²⁰ este aceea de a interzice afișarea în arena sportivă a simbolurilor, sloganurilor ori textelor cu conținut obscen sau care incită la denigrarea țării, la xenofobie, la ură națională, rasială, de clasă ori religioasă, la discriminări de orice fel și la violență, indiferent pe ce suport ar fi inscripționate. Acest lucru se realizează prin efectuarea la intrarea în arena sportivă a unui control riguros al persoanelor și al bagajelor acestora, având ca scop împiedicarea introducerii în stadion a unor obiecte sau materiale de genul celor prevăzute la art. 10 alin. (1) lit. r)²¹.

În cazul în care organizatorul nu respectă obligațiile prevăzute de art. 10 alin. (1) lit. r) din Legea nr. 4/2008, acesta va fi sancționat cu amendă de la 5.000 lei la 50.000 lei și suspendarea pe o perioadă de la o lună la 6 luni a dreptului de a organiza competiții sau jocuri sportive pe teren propriu²².

Art. 36 din Legea nr. 4/2008 face trimitere la O.U.G. nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii, aprobată cu modificări. Astfel:

„(1) Utilizarea în arena sportivă a simbolurilor fasciste, rasiste sau xenofobe, răspândirea ori deținerea, în vederea răspândirii de asemenea simboluri în arena sportivă constituie infracțiune

¹⁹ M.Of. nr. 24 din 11 ianuarie 2008.

²⁰ Conform art. 10 alin. (1) lit. r) din Legea nr. 4/2008.

²¹ Conform art. 10 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 4/2008.

²² Conform art. 26 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 4/2008.

și se pedepsește potrivit art. 4 din O.U.G. nr. 31/2002, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 107/2006, cu modificările și completările ulterioare.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) se poate dispune față de învinuit sau inculpat măsura de siguranță a interzicerii accesului la competițiile ori jocurile sportive pe o perioadă de la un an la 3 ani.

(3) Promovarea cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unei infracțiuni contra păcii și omenirii sau promovarea ideologiei fasciste, rasiste ori xenofobe prin propagandă, săvârșită prin orice mijloace în incinta arenei sportive, constituie infracțiune și se pedepsește potrivit art. 5 din O.U.G. nr. 31/2002, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 107/2006, cu modificările și completările ulterioare.

(4) În cazul prevăzut la alin. (3) se poate dispune față de învinuit sau inculpat măsura de siguranță a interzicerii accesului la competițiile ori jocurile sportive pe o perioadă de la un an la 3 ani”.

Aparent, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu are competențe în aplicarea Legii nr. 4/2008. Cu toate acestea, există o jurisprudență bogată în ceea ce privește sancționarea de către CNCD a unor fapte/acte de discriminare petrecute în timpul unor competiții sportive. Este importantă distincția între sancțiunile aplicate în timpul unor competiții sportive și cele aplicate atunci când pe stadion nu se desfășura niciun eveniment sportiv (de exemplu, Ziua Porților Deschise). Există și o evoluție a jurisprudenței CNCD, în sensul în care în ultimii ani și-a declinat competența de a constata fapte contravenționale pe durata desfășurării unor evenimente sportive²³.

Jurisprudență relevantă. Asociația Independentă a Suporterilor CFR 1907 Cluj de Pretutindeni a sesizat Consiliul cu privire la afișarea unui banner cu mesaj șovin și xenofob.

Astfel, se arată că, în data de 1 octombrie 2011, cu ocazia organizării de către Consiliul Județean Cluj, a evenimentului public „Ziua Porților Deschise” la stadionul județean Cluj Arena, Asociația Șepcile Roșii a afișat un banner cu mesaj șovin și xenofob la adresa Consiliului Județean Cluj (banner care ulterior, după o bună bucată de timp, a fost îndepărtat, probabil la cererea administratorului arenei), dar care afectează în mod direct și explicit toate persoanele cetățeni români de etnie maghiară, suporterii sau nu ai clubului CFR 1907 Cluj, dar și ai altor echipe și pe toți cetățenii de bună-credință ai județului care au contribuit print taxe și impozite locale la construirea arenei. Mesajul are următorul conținut: „Ați scos exclusivitatea din contract pentru un ungar spurcat”.

Consiliul Județean Cluj a invocat excepția lipsei obiectului și excepția lipsei calității procesuale pasive, excepții pe care Colegiul le-a respins, cu unanimitate de voturi.

Colegiul Director al CNCD a constatat încălcarea prevederilor art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000 și a sancționat Consiliul Județean Cluj cu avertisment contravențional. Totodată, Colegiul a recomandat Consiliului Județean Cluj să efectueze, pe viitor, controale mai riguroase la intrarea pe stadion.

²³ Pentru mai multe detalii, a se vedea Capitolul I. *Prevenirea discriminării în materie de sport*, Partea a IV-a, Raportul CNCD privind implementarea directivei rasiale în România 2003-2010.

III. Conflictul de competență din perspectiva O.G. nr. 137/2000

La această secțiune se încadrează O.U.G. nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii, cu toate că nu se poate vorbi de un conflict de competență așa cum este el prevăzut de Codul de procedură penală, ci de fapte care ar putea fi sancționate atât de O.G. nr. 137/2000, cât și de O.U.G. nr. 31/2002.

Conflictul de competență intervine în cazul în care un petent sesizează atât CNCD, cât și Parchetul pentru aceeași faptă. Oare, în condițiile în care CNCD ar sancționa primul fapta respectivă, acea faptă ar mai putea fi sancționată penal, ținând cont de principiul *non bis in idem*? Astfel apare posibilitatea ca aceeași faptă să fie considerată simultan contravenție și faptă de natură penală, ceea ce, din punct de vedere legal, este imposibil.

În O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor²⁴ se aduc anumite clarificări din acest punct de vedere și se prevăd două situații distincte:

- situația în care persoana împuternicită să aplice sancțiunea apreciază că fapta a fost săvârșită în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, constituie infracțiune. În acest caz, se va sesiza organul de urmărire penală competent;

- situația în care fapta a fost urmărită ca infracțiune și ulterior s-a stabilit de către procuror sau de către instanță că ea ar putea constitui contravenție. În acest caz, actul de sesizare sau de constatare a faptei, împreună cu o copie de pe rezoluția, ordonanța sau, după caz, de pe hotărârea judecătorească, se trimite de îndată organului în drept să constate contravenția, pentru a lua măsurile ce se impun conform legii.

Așadar, din punct de vedere al O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, legiuitorul a lăsat la latitudinea persoanei împuternicite posibilitatea aplicării sancțiunii și puterea de a aprecia dacă o faptă constituie contravenție sau infracțiune și să ia măsurile prevăzute de lege.

În condițiile în care CNCD este „un organ administrativ cu atribuții jurisdicționale”²⁵, se ridică întrebarea dacă CNCD are competența să se pronunțe asupra gravității unei fapte și să aprecieze dacă fapta respectivă constituie contravenție sau infracțiune.

O.U.G. nr. 31/2002 reglementează interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii cu scopul de a preveni și combaterea incitării la ură națională, rasială sau religioasă, la discriminare și la săvârșirea de infracțiuni contra păcii și omenirii²⁶.

Instituțiile responsabile cu aplicarea O.U.G. nr. 31/2002 sunt procurorul²⁷, personalul împuternicit de către Ministerul Culturii și personalul special abilitat din cadrul Ministerului de Interne²⁸. În cazul în care o persoană juridică desfășoară anumite activități prevăzute de lege, acea persoană juridică poate fi dizolvată prin hotărâre judecătorească la solicitarea Ministerului

²⁴ M.Of. nr. 410 din 25 iulie 2001.

²⁵ Conform Deciziei Curții Constituționale nr. 1096/2008 (M.Of. nr. 795 din 27 noiembrie 2008).

²⁶ Conform art. 1 din O.U.G. nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii.

²⁷ Art. 7 din O.U.G. nr. 31/2002.

²⁸ Art. 8 din O.U.G. nr. 31/2002.

Public. Cererea de dizolvare poate fi introdusă de către Ministerul Public din oficiu sau la solicitarea persoanei interesate.

Conform art. 43 C.proc.pen., când două sau mai multe instanțe se recunosc competente a judeca aceeași cauză ori își declină competența, conflictul pozitiv sau negativ de competență se soluționează de instanța ierarhic superioară comună.

Instanța ierarhic superioară comună este sesizată, în caz de conflict pozitiv, de către instanța care s-a declarat cea din urmă competentă, iar în caz de conflict negativ, de către instanța care și-a declinat cea din urmă competența. În toate cazurile, sesizarea se poate face și de procuror sau de părți. Până la soluționarea conflictului pozitiv de competență, judecata se suspendă.

Instanța care și-a declinat competența ori s-a declarat competentă cea din urmă ia măsurile și efectuează actele ce reclamă urgență.

Instanța ierarhic superioară comună hotărăște asupra conflictului de competență cu citirea părților.

Aparent nu există nicio legătură între aplicarea dispozițiilor O.G. nr. 137/2000 și a O.U.G. nr. 31/2002. Mai mult decât atât, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu este competent să se pronunțe asupra faptelor de natură penală.

Dar există fapte care ar putea fi sancționate atât în baza O.G. nr. 137/2000, cât și a O.U.G. nr. 31/2002.

Fundamentul legal din perspectiva O.G. nr. 137/2000 este reprezentat de art. 2 alin. (1) referitor la definiția generală a discriminării coroborat cu art. 15 referitor la dreptul la demnitate personală.

Jurisprudență relevantă (1). Ca urmare a autosesizării Consiliului din data de 20.01.2012, cu privire la mesajul cu caracter discriminatoriu „*Arbeit macht frei* (Munca te face liber, *n.n.*) – asta să înțeleagă protestatarii”, postat pe pagina personală de *Facebook* a Directorului de cabinet al Prefecturii Mureș, dl. Mircea Munteanu, Colegiul Director a constatat, cu unanimitate de voturi, că s-au încălcat prevederile art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată și a sancționat reclamatul cu amendă contravențională în cuantum de 1.000 lei.

Fapta constituie o propagandă naționalistă care aduce atingere demnității umane și creează o atmosferă degradantă, umilitoare și ofensatoare îndreptată împotriva grupului de protestatari, asemenea comunităților care au fost afectate de regimul și doctrina fascistă de-a lungul istoriei.

Jurisprudență relevantă (2). La data de 18 decembrie 2004, Serviciul de Combatere a Crimei Organizate și Antidrog din cadrul IPJ Hunedoara a sesizat faptul că din inițiativa inculpaților s-a constituit, în vara anului 2003, „Societatea G”, membrii acesteia racolau persoane cu orientări fasciste, rasiste și xenofobe, scop în care au lansat site-ul <http://www.gebeleizis.org> cu titlul „O familie, un neam, un teritoriu”. În paginile site-ului se găsesc îndemnuri cu caracter fascist, rasist și xenofob, îndemnuri la nesupunere în fața legii, trimiteri la originea ariană, cântece și marșuri ale P, ale devizei SS, HJ și SS W, precum și de la mai multe întruniri ale membrilor societății în care desfășurau ritualuri păgâne, cu incendierea unor cruci (așa-zisele cruci celtice), participanții, fiind îmbrăcați în uniforme militare naziste, utilizau salutul fascist în locuri publice și zvastici confecționate.

Persoanele care accesau website-ul erau invitate să participe la o ceremonie religioasă păgână la solstițiul de iarnă (20-22 decembrie 2004), în sanctuarul nordic al cetății Costești din Munții Orăștiei, pe raza județului Hunedoara. Ceremonia religioasă anunțată pe web-site avea grafica întregului site de prezentare a „Societății G”, cu adăugarea simbolurilor rasiste și xenofobe, chiar stilizate.

Având în vedere constatările de mai sus, organele de urmărire penală au făcut o descindere la locul întâlnirii în noaptea de 21-22 decembrie 2004, unde au fost depistați inculpatul M.V.A. și un grup de 12 persoane. Cu ocazia descinderii, s-a descoperit că inculpații aveau asupra lor mai multe steaguri și materiale cu diferite însemne sau inscripții, fiind strânși în jurul unui rug cu înălțimea de cca 3 metri, căruia i-au dat foc.

La percheziția domiciliară s-au găsit mai multe bunuri:

- documente cu titlul „Puterea este dreptul propovăduind superioritatea rasei albe”;
- cele 88 de precepte – superioritatea rasei albe;
- un medalion în formă de cap de mort și crucea de fier germană;
- Cartea Nouă dreaptă, ce conține idei de orientare rasistă și antisemită;
- CD-uri cu conținut fascist, rasist și xenofob.

Cu ocazia percheziției sistemului informatic s-a constatat că acesta conținea imagini, mesaje și texte împotriva romilor, de genul „țigani – plaga României, expulzarea lor în India, metode de luptă împotriva lor, politici fiscale pentru a împiedeca înmulțirea lor, refuzul milei creștine în cadrul cerșitului, împiedicarea acestora în obținerea unui loc de muncă, să nu fie invitați în casă”. Materiale similare existau împotriva evreilor, numiți „tâlhari, blamarea lui Isus, simboluri fasciste, imagini documentare cu Hitler și unii din adepții lui, negarea Holocaustului”.

Inculpatul a refuzat să dea declarații în faza de urmărire penală, iar în instanță a negat săvârșirea faptelor reținute în sarcina sa, apărările acestuia fiind în sensul că societatea pe care o administrează are ca scop valorificarea moștenirii dacilor, iar activitatea desfășurată atât informațional, cât și în cazul întrunirilor avea caracter religios.

Faptele inculpatului, astfel cum au fost expuse mai sus, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 317 C.pen., art. 4 alin. (1), art. 4 alin. (2), art. 5 și art. 6 din O.U.G. nr. 31/2002, modificată prin Legea nr. 107/2006 și Legea nr. 278/2006.

IV. Norme a căror încălcare CNCD nu o poate sancționa

În această categorie se încadrează Legea nr. 148/2000 privind publicitatea, cu modificările aduse prin Legea nr. 283/2002, O.G. nr. 17/2003, O.G. nr. 90/2004, Legea nr. 457/2004 și Legea nr. 158/2008.

Analiza Legii nr. 148/2000 privind publicitatea este importantă în acest context având în vedere numărul important de sesizări primite de CNCD, referitoare la conținutul discriminator al unor reclame. Remarcăm și schimbarea jurisprudenței CNCD în acest domeniu.

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării s-a pronunțat până la jumătatea anului 2012 asupra petițiilor ce aveau ca obiect conținutul unor reclame, dar din a doua parte a anului 2012, CNCD a invocat excepția competenței materiale în cazul petițiilor ce au avut ca obiect conținutul unor reclame și, prin hotărâri succesive, Colegiului Director al CNCD a decis să își limiteze competențele, chiar dacă ar fi incidente anumite articole din Legea nr. 202/2002.

Conform dispozițiilor Legii nr. 148/2000 privind publicitatea, se interzice publicitatea care prejudiciază respectul pentru demnitatea umană și morala publică; care include discriminări

bazate pe rasă, sex, limbă, origine, origine socială, identitate etnică sau naționalitate; atentează la convingerile religioase sau politice sau care aduce prejudicii imaginii, onoarei, demnității și vieții particulare a persoanelor.

Conform art. 6 din Legea nr. 148/2000 privind publicitatea, „Se interzice publicitatea care:

„c) prejudiciază respectul pentru demnitatea umană și morala publică;

d) include discriminări bazate pe rasă, sex, limbă, origine, origine socială, identitate etnică sau naționalitate;

e) atentează la convingerile religioase sau politice;

f) aduce prejudicii imaginii, onoarei, demnității și vieții particulare a persoanelor (...)”.

Legea nr. 148/2000 privind publicitatea sancționează autorul, realizatorul de publicitate și reprezentantul legal al mijlocului de difuzare care răspund solidar cu persoana care își face publicitate. Sancțiunile, în cazul încălcării art. 6 lit. c)-f), se constată și se sancționează de către reprezentanții împuterniciți ai administrației publice locale.

Sesizarea, în cazul reclamelor, poate fi făcută de către persoanele prejudiciate ori de către asociațiile de consumatori sau din oficiu.

Instituțiile și autoritățile prevăzute mai sus pot dispune, odată cu aplicarea sancțiunii contravenționale, următoarele măsuri, după caz:

a) interzicerea publicității, în cazul în care a fost difuzată sau urmează să fie difuzată;

b) încetarea publicității până la data corectării ei;

c) publicarea deciziei autorității publice, în totalitate sau parțial, și stabilirea modului în care urmează să se realizeze;

d) publicarea pe cheltuiala contravenientului a unuia sau mai multor anunțuri rectificative, cu fixarea conținutului și a modului de difuzare.

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu are competențe în constatarea și sancționarea contravențiilor prevăzute de Legea nr. 148/2000 privind publicitatea. Criteriile pe baza cărora este interzisă publicitatea și care sunt enumerate de art. 6 din Legea nr. 148/2000 sunt similare criteriilor prevăzute de O.G. nr. 137/2000: demnitatea umană, rasă, sex, limbă, origine, origine socială, identitate etnică sau naționalitate, convingerile religioase sau politice. Legea nr. 148/2000 privind publicitatea prevede că organele abilitate să constate și să sancționeze contravențiile pot solicita organizațiilor profesionale cu rol de autoreglementare formularea unui punct de vedere de specialitate. Din acest text rezultă că reprezentanții împuterniciți ai administrației publice locale pot solicita organizațiilor profesionale cu rol de autoreglementare un punct de vedere de specialitate, dar nu pot solicita un punct de vedere CNCD, care este autoritatea de stat în domeniul discriminării. De asemenea, CNCD nu poate sesiza organele abilitate, având în vedere că la art. 24 alin. (1) din Legea nr. 148/2000 privind publicitatea se prevede, limitativ, că sesizarea poate fi făcută fie de persoanele prejudiciate, fie de asociațiile de consumatori sau din oficiu. O altă neclaritate este legată de faptul că art. 6 din Legea nr. 148/2000 nu este prevăzut ca și contravenție și, astfel, nu este prevăzută nici sancțiunea, în timp ce în cazul altor articole se prevede în mod expres că sunt contravenții și care este cuantumul sumei cu care pot fi sancționate. Această neclaritate derivă din interpretarea art. 23 alin. (1) coroborat cu art. 24 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 148/2000.

Jurisprudență relevantă (1). Petenta susține că pe pagina de web <http://www.casapedia.ro/home> sunt prezentate diferite produse de curățat, de către doamne îmbrăcate cu șorț de bucătărie sau batic pe cap, cu ținute elegante ori *casual*, oferind sfaturi în acest sens. În imagini însă, nu

apare niciun bărbat, femeile sunt singurele care sunt prezente și care dau sfaturi și transmit: „curățenia nu se face singură” și urează „spor la treabă”. La rubrica „Despre Casapedia” apar două femei, una cu un batic pe cap, cu cocteiluri în față și un text cu următorul conținut: „Fie că tratezi curățenia cu mănuși sau ești fanul nr. 1 al aspiratorului, ți se aplică o regulă universal valabilă: măcar o singură dată ți-ai întrebat mama, bunica, sora sau prietena cea mai bună despre o pată sau despre o problemă legată de curățenie”.

În acest caz, CNCD a invocat excepția necompetenței materiale.

Jurisprudență relevantă (2). Petentul susține că, partea reclamantă a afișat pentru reclama sa, în anumite spații publicitare, o imagine care înfățișează o femeie zâmbitoare, având în mână cinci bancnote de 50 euro. Reclama ar conține și un text discriminatoriu care întărește stereotipul potrivit căruia femeile aspiră la bani, statut, lucruri materiale, aducând atingere demnității persoanelor de sex feminin. Conținutul textului în opinia petentului, știrbește percepția generală asupra femeilor: „Toți bărbații știu că femeile își doresc un singur lucru”.

În acest caz, CNCD a invocat excepția necompetenței materiale.